

INFORMATION GÄLLANDE SKÖTSEL KRING GRAVAR

Från och med den 1 november 2017 kommer vi att upphöra helt med gräsputs runt rabatter och gravstenar/gravanordningar vid gravrätter som inte har något skötselavtal.

Begravningsavgiften går bland annat till skötseln av kyrkogårdens allmänna ytor, men det är gravrättsinnehavaren som ansvarar för och bekostar skötseln av den enskilda gravrätten.

Det är en bedömning som Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation har gjort sedan år 2000, då det infördes en kyrkoavgift och en begravningsavgift. Kammarkollegiet fastslog i ett beslut 2016 att kostnaden för puts runt gravstenar/ gravanordningar på enskilda gravrätter utan skötselavtal inte får bekostas av begravningsavgiften.

Gravrättsinnehavaren väljer om han/hon vill sköta graven själv i fortsättningen eller om någon ska anlitas för att göra det.

Om Ni önskar ha gräs runt gravstenen/gravanordningen och vill att Södermöre pastorat ska putsa gräset runt den, behövs ett så kallat Basskötselavtal. Då ingår gräsputs runt gravsten/gravanordning (alternativt kan pastoratet välja en annan typ av skötsel om det ej är lämpligt att så igen) samt vår- och höststädning. Ingen plantering får ske. Graven får smyckas med lösa blommor i lånevas under hela året samt vinterkrans och ljus under vinterhalvåret.

Ett basskötselavtal kostar för närvarande 200 kr/år per gravrätt. Se hela prislistan genom att klicka [här](#). Gravskötselavtal kan beställas via ett formulär på hemsidan som man hittar genom att klicka på [Gravskötsel](#). Det går också bra att beställa eller ställa frågor om skötselavtal genom att kontakta expeditionen via mail eller telefon. Efter beställning kommer ett gravskötselavtal och en faktura att skickas till gravrättsinnehavaren.

Nedan kommer utdrag ur en text där Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation förklarar sitt ställningstagande.

Kostnaden för klippning av gräs och gräsputs på gravrätter

Frågan om kyrkogårdsförvaltningen ska putsa gräset runt gravstenar och rabatter på gravrätter som en del av en grundskötsel eller utan kostnad för gravrättsinnehavaren har diskuterats sedan år 2000. Arbetsgivarorganisationen har gjort bedömningen att det både ur juridiskt och praktiskt hänseende är det förra som ska gälla. Gravrättsinnehavaren ska bekosta skötseln av gravrätten inklusive puts runt gravsten.

Bakgrund

Skillnaden mellan gravskötsel och skötsel av allmänna ytor har varit flytande fram till år 2000, men i samband med relationsändringen den 1 januari 2000, infördes en *kyrkoavgift och en begravningsavgift*. Kyrkoavgiften ska bekosta församlingsverksamheten och betalas endast av medlemmarna i Svenska kyrkan. Begravningsavgiften betalas däremot av samtliga folkbokförda och skattskyldiga personer i Sverige. Syftet med begravningsavgiften är att

finansiera begravningsverksamheten som är en statlig angelägenhet som församlingarna i Svenska kyrkan har fått i uppdrag av staten att handha.

Av begravningslagen (1990:1144) framgår vem som har ansvaret för att en begravningsplats respektive att en gravplats sköts. Ansvaret för skötseln av begravningsplatsen i stort framgår av 2 kap. 12 § som anger att "en begravningsplats skall hållas i ordnat och värdigt skick och den helgd som tillkommer de dödas vilorum skall alltid iakttas". Skötseln av de enskilda gravplatserna framgår av 7 kap. 3 och 33 §§ som stadgar att "innehavaren av gravrätten skall hålla gravplatsen i ordnat och värdigt skick" respektive att "upplåtaren får förklara gravrätten förverkad, om gravplatsen är uppenbart vanvårdad och gravrättsinnehavaren inte avhjälpel vanvården inom ett år ...".

Arbetsgivarorganisationen har sedan år 2000 gjort bedömningen att begravningsavgiften inte får bekosta skötsel av enskilda gravplatser, inte heller i fråga om gräsputs. Det har skett mot bakgrund av nedanstående rättsfakta och eftersom det enligt arbetsgivarorganisationen aldrig kan vara förenat med en lägre kostnad att putsa runt gravrabatt eller gravsten på en gravrätt som inte har något skötselavtal.

Om huvudmannen av olika skäl ändå vill sköta gräsputsen kostnadsfritt för gravrättsinnehavaren ska det belasta kyrkoavgiften eller tas från överskott i gravskötselintäkterna.

I utredningen (SOU 1997:42) Staten och trossamfunden finns en uppräknig av uppgifter som föreslås ingå i begravningsverksamheten, exempelvis att sköta, driva och underhålla begravningsplatsen inklusive vård av allmänna ytor. Skötselåtaganden föreslås inte ingå i begravningsverksamheten.

I propositionen (1998/99:38) Staten och trossamfunden s. 115 påpekar regeringen att kostnaden för skötsel av enskilda gravplatser som huvudmannen tar på sig efter relationsändringen inte bör "belasta de medel som tas in genom den obligatoriska begravningsavgiften. Dessa åtaganden måste därför baseras på en noggrann kalkyl så att de särskilda avgifter som tas ut ger full kostnadstäckning". I detta sammanhang ska också pekas på bestämmelserna i 7 kap. 20 § 2 st att huvudmannen har rätt att ta bort en gravanordning på en återlämnad gravplats om inte skötseln är betald.

I samma proposition s. 99 står "Det ligger även i sakens natur att utförandet av de olika uppgifter som ingår i begravningsverksamheten kan variera något till omfattning och standard mellan olika huvudmän. Regeringens förslag är inte avsett att utgöra hinder för sådana lokalt förankrade lösningar." Citatet syftar på det som ska tillhandahållas enligt 9 kap 6 § och

gravskötsel är inte en av de uppräknade tjänsterna.

Att några församlingar gav allmänna löften före år 2000 berörs inte i överenskommelsen med staten om att gamla skötselavtal ska hållas på begravningsavgiftens bekostnad. Är det enskilda överenskommelser, skriftliga eller införda i gravboken, ingår de i den överenskommelsen men det är få sådana avtal och de försvinner med tiden. Vill församlingarna hålla fast vid de allmänna löften som getts får det bekostas av kyrkoavgiften, inte av nuvarande skattebetalare.

Det finns också ett beslut från Länsstyrelsen i Dalarnas län (2011-06-21) som gör samma tolkning som arbetsgivarorganisationen. En enskild person har anmält Grängesbergs församling för att de inte putsar gräset runt gravar utan skötselavtal. Länsstyrelsen skriver i sitt beslut "Det är gravrättsinnehavarens skyldighet att sköta gravplatsen och inte huvudmannens /.../ Länsstyrelsen har dock full förståelse för att det kan uppfattas som ovårdat när så pass många gravar inte sköts /.../ Länsstyrelsen anser inte att det kan riktas kritik mot församlingen på grund av detta då skötseln av gravarna inte ska betalas av begravningsavgiften."

Sammanfattning

Det är mot bakgrund av ovanstående rättsfakta som Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation sedan år 2000 har gjort bedömningen att begravningsavgiften inte får bekosta skötsel av enskilda gravplatser.

Undantag från huvudregeln kan dock göras om det av ekonomiska skäl skulle vara förenat med en lägre kostnad för huvudmannen att också sörja för viss del av skötseln av en gravplats med gravrättsinnehavare. Det som främst åsyftas är att – vid gräsklippning av sammanhängande gräsytor som egentligen består av flera enskilda gravplatser och där vissa gravrättsinnehavare har skötselavtal och andra inte – klippa rätt över gräsytan istället för att göra en lov förbi de gravplatser som inte har tecknat skötselavtal. Däremot kan det aldrig vara förenat med en lägre kostnad att putsa runt gravrabatt eller gravsten på en gravrätt som inte har något skötselavtal.